

Ændringsforslag nr. 26
forkastedes, idet 23 stemte for, 132 imod.

Ændringsforslag nr. 27
forkastedes, idet 6 stemte for, 140 imod; 10
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 28
forkastedes, idet 14 stemte for, 136 imod; 6
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 29
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 30
forkastedes, idet 29 stemte for, 127 imod.

Ændringsforslag nr. 31
forkastedes uden afstemning.

§ 1
vedtoges uden afstemning.

§ 2
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 36
forkastedes, idet 75 stemte for, 83 imod.

(*Tiltråb* (Steen Folke): Undskyld, hr. for-
mand, er det tilladt at stemme både for og
imod? Det var der et medlem der gjorde).

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Stemmetællerne oplyser, at i det eneste
tilfælde, hvor der kunne være tvivl, er det
pågældende medlem kun talt med én gang.

§§ 3 og 4
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behand-
ling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til
tredje behandling uden fornyet udvalgsbe-
handling. Hvis ingen gør indsigelse mod det-
te forslag, betragter jeg det som vedtaget.
(Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) *Anden behandling af:*

*Forslag til lov om ændring af lov om ind-
købsforeninger for mindre jordbrugere.*

(Lovforslag nr. L 23. Fremsat 10/10 80.
Første behandling 15/10 80. Betænkning
12/11 80).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betæn-
ningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet
ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforsla-
get og spørgsmålet om lovforslagets overgang
til tredje behandling sattes til forhandling
under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslaget, § 1, således ændret, og
§ 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behand-
ling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til
tredje behandling uden fornyet udvalgsbe-
handling. Hvis ingen gør indsigelse mod det-
te forslag, betragter jeg det som vedtaget.
(Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) *Første behandling af:*

*Forslag til lov om opfyldelse af grundlovens
§ 75.*

[Af Glistrup (FP) m.fl.]

(Lovforslag nr. L 52. Fremsat 29/10 80).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Svend Auken):

[Arbejdsministeren]

Som de fleste af fremskridtspartiets lovforslag består dette af en kort lovtekst og et overdimensioneret afsnit med bemærkninger, i hvilket forslagsstillerne bevæger sig vidt omkring i det særprægede fremskridtsunivers. Det lykkes virkelig fremskridtspartiet at få fremsat en lang række uhyggelige påstande hentet fra dette partis mest dramatiske programpunkter.

I korthed går forslaget ud på, at fremskridtspartiet ønsker at afvikle det eksisterende arbejdsløshedsforsikringssystem, som bygger på et retssystem, for at erstatte det med et system, der hviler på et ydmygende almisseprincip. Man tænker sig, at de arbejdsløse med hatten i hånden én gang i døgnet skal møde til mønstring og modtage almissen mod at blive tvangsudskrevet til arbejde, som i væsentligt omfang på nuværende tidspunkt udføres af offentligt ansatte på normale løn- og arbejdsvilkår, eller mod at blive udlejet til private virksomheder som billig arbejdskraft. Fremskridtspartiet forestiller sig, at kommunerne holder auktion over den ledige arbejdskraft, og at den højestbydende arbejder herefter erhverver arbejdskraften.

Ud over disse særprægede forslag er der desuden et forslag i bemærkningerne om, at de 5 af månedens dage skal de tvangsudskrevne arbejdsløse arbejde gratis, og det er vel ud fra synspunktet om, at når de nu er arbejdsløse, så skylder de samfundet 5 gratis arbejdsdage om måneden.

Forslaget har derudover en lang række meget ubehagelige bemærkninger om hele det sociale system, og det betyder en total afvikling af det eksisterende arbejdsmarkeds-system.

Et af forslagene i denne forbindelse er, at den eksisterende arbejdsformidling afvikles og dels erstattes af kommunale børser hver dag, hvor man siger, at når arbejdsledige har den daglige mønstring, har man et godt sted for arbejdsgivere og værkførere at komme og udvælge sig den arbejdskraft, man kunne tænke sig at beskæftige i virksomheden, dels lægger man, ud over denne særprægede kommunale arbejdsformidling, arbejdsformidlingsvirksomhed ud som en åben og fri næring, der skal kunne drives af enhver. Jeg tror, man skal helt tilbage til den gamle fattiglovgivning for at finde noget tilsvarende, hvor man satte de fattige i sognet på auktion, således at den, om jeg så må sige lavestby-

dende erhvervede retten til at få det pågældende fattige menneske beskæftiget på bondegården eller hvor det kunne være henne. Det er næsten det princip, vi vender tilbage til, hvis fremskridtspartiets forslag gennemføres.

Jeg er enig med fremskridtspartiet i én ting, og det er, at den arbejdsløshed, vi har på nuværende tidspunkt, er uhyggeligt høj. Al arbejdsløshed er af det onde, men det omfang, arbejdsløsheden har nået i det danske samfund i dag, nærmer sig den samfundsmæssige katastrofe, og derfor vil regeringen ud over den beskæftigelsesplan, der er fremlagt, og som vil blive gennemført i 1981, meget gerne deltage i diskussionen om, hvordan man kan skabe alternative eller nye muligheder for beskæftigelse af de arbejdsløse. Vi deltager gerne i diskussionen med alle politiske partier, sågar også fremskridtspartiet, men jeg må sige, at det forslag, vi her har fået, egner sig simpelt hen ikke til en debat.

Jeg vil gerne gøre en enkelt personlig bemærkning, for det forslag, der er kommet fra fremskridtspartiet, er det mest rystende dokument, jeg nogen sinde har læst. Man har ofte brugt meget stærke udtryk om fremskridtspartiet. Nogle mennesker har sagt om partiet, at det var et fascistisk parti. Man ved, at jeg offentligt i fjernsynet har taget kategorisk afstand fra denne bedømmelse, som jeg mener savner ethvert grundlag, men jeg må nok sige, at det menneske- og samfundssyn, der kommer til orde i fremskridtspartiets bemærkninger her, er så fremmed for normal dansk tankegang, at intet eksisterende adjektiv er tilstrækkeligt stærkt til at karakterisere det.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

At henvise til, at nogle mennesker kalder noget fascistisk, er ikke tilstrækkeligt, når det er et så stærkt udtryk, det drejer sig om. Jeg er bekendt med, at ministeren tog afstand fra det, men jeg beder om, at man, hvis man anvender så stærkt et udtryk, så henviser direkte til dem, der har udtalt det.

Kaj Poulsen (S):

Dette forslag hedder jo forslag til lov om opfyldelse af grundlovens § 75, og § 75, stk. 1, lyder sådan:

[Kaj Poulsen]

»Til fremme af almenvellet bør det tilstræbes, at enhver arbejdsduelig borger har mulighed for arbejde på vilkår, der betrygger hans tilværelse.«

Der er en dyb identitetskrise mellem denne tekst og dette forslags indhold. Det har arbejdsministeren delvis dokumenteret her. Sproget, der ligger i selve forslaget – at alverdens ulykker forsvinder som dug for solen osv. – er bragt frem, og jeg synes, det er så lystelig læsning, at jeg kunne anbefale folketingets medlemmer at læse forslaget igennem og tage det med i deres mapper ud til møderne, hvor de møder fremskridtsfolk. Her er noget, befolkningen kan forstå, og her siger fremskridtspartiet præcis, hvad fremskridtspartiet står for.

Det er sådan ifølge forslaget, at er man så heldig at have dansk bopæl, skal man have ret til at få en almisse på 250 kr. om dagen, såfremt ens arbejde findes tilfredsstillende for den rideknægt, som skal gå rundt og kontrollere det. Man koketterer endda i forslaget med, at man skal have dansk indfødsret for at få disse penge, og det ligger jo ikke langt tilbage at tænke på den debat, vi har haft i de sidste uger.

Arbejdsministeren var inde på, at disse 250 kroners mennesker, som man kalder dem i forslaget, skal overtage det arbejde, som en række offentlige personer i øjeblikket udfører. Men det værste finder vi nok i bemærkningerne side 8: at på de kommunale mødesteder, kan værkføreren eller værkmeesteren møde op og se på de flotte arbejdere og se, om der skulle være nogle, han kan bruge. Er det ikke tilstrækkeligt, går tankerne tilbage til fjernsynsserien »Rødder« om Kunta Kinte: op på podiet, så bliver der budt, og højstbydende skal have arbejdskraften. Sådan står der i fremskridtspartiets forslag. Disse tanker hører ikke denne verden til, de hører overhovedet ingen steder hjemme, og der kunne blive en fantastisk digter ud af det.

Ud over at præcisere, hvorledes lønarbejderne skal handles, taler man om, at nu kan man tage idiotarbejdet fra de offentligt ansatte, og så kan man give de 250 kroners mennesker dette idiotarbejde.

Man viger heller ikke tilbage for citatfusk i forslaget. Jeg skal slutte mit indlæg med at gøre citatet på side 10, spalte 2, i bemærkningerne færdigt, hvor der står: »Som Ritt Bjerregaard udtrykker det:« – og det udtryk-

ker Ritt Bjerregaard i sin bog »Strid. Politiske taler og artikler«. Der står dér:

»Det kan bedre betale sig at være arbejdsløs end studerende, selv på højeste uddannelsesstøtte.

Det kan bedre betale sig at være arbejdsløs end at få folke- eller invalidepension.

Det at melde sig som arbejdsløs giver en ellers hjemmegående husmoder indtægter, der ellers ville ligge uden for hendes rækkevidde.«

Her stopper fremskridtspartiets citat. Nu skal jeg gøre citatet færdig – fra bogen ...

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Kan vi lige få sidetallet med, når det er en bog.

Kaj Poulsen (S):

Det er side 78 i omtalte bog:

»Over for disse og andre lignende paradokser er svaret fra nogle partier, at arbejdsløshedsunderstøttelsen er for høj. Det er ikke svaret fra en socialdemokratisk regering, selv om det tilsyneladende er rigtigt, at nogle af vanskelighederne vil forsvinde, hvis understøttelsen sættes betydeligt ned. Når den opretholdes på sit nuværende relativt høje niveau, skyldes det selvsagt socialdemokratiets principielle holdning: at ingen i det danske samfund i 1977 skal lide materiel nød. Og når dette synspunkt støttes også af andre partier, er det næppe af filantropiske årsager, men først og fremmest for at forsikre samfundet mod den sociale uro, der ville blive den uundgæelige følge af, at omtrent 200.000 mennesker på én gang ikke havde arbejde og samtidig led nød. Det ville vores sociale og politiske struktur ikke kunne holde til, og følgelig ville der blive en samfundsomvæltning antagelig i fascistisk retning.«

Og hermed begynder forslaget.

Jens Peter Jensen (V):

Det foreliggende lovforslags titel er næppe dækkende for indholdet. Det er for mig vanskeligt at se, at forslaget gennemførelse vil opfylde grundlovens § 75, hvorefter det til fremme af almenvellet bør tilstræbes, at enhver arbejdsduelig borger har mulighed for arbejde på vilkår, der betrygger hans tilværelse.

[Jens Peter Jensen]

Selv om der i § 75, stk. 2, står, at borgerne i visse situationer er berettigede til hjælp fra det offentlige, dog mod at underkaste sig de forpligtelser, som loven herom påbyder, er det altså ikke ligegyldigt, hvilke påbud man indfører i loven. Det foreliggende lovforslag byder efter venstres opfattelse på påbud, der ikke svarer til holdningen i et moderne demokratisk samfund.

De omkring 25 spalter bemærkninger til lovforslaget fortæller om en politisk holdning, der blev praktiseret i de feudale samfund og stadig praktiseres i totalitære samfund, hvoriblandt nogle smykker sig uberettiget med demokratiets navn. Kan forslagsstillerne berette om, at det foreslåede system praktiseres i noget demokratisk land? Lad mig af høflighedsårsager skønne, at forslagsstillerne virker ud fra de bedste hensigter om fremme af borgerdyder, men midlet huer mig ikke.

De omfattende bemærkninger om en sådan lovgivnings virkninger og om de økonomiske sammenhænge synes at hvile på en filosofi om, at et tog kan køre både frem og tilbage på samme tid, og det har jeg ikke set, endda vi har et jernbanemuseum i Odense.

Hvis forslagsstillerne ønsker forslaget til udvalgsbehandling, skal jeg ikke have noget imod det. I så henseende opfylder forslaget intentionerne om en tidfyldende beskæftigelsesforanstaltning.

På det foreliggende grundlag kan venstre ikke medvirke til at fremme lovforslagets gennemførelse, men dermed siger venstre ikke, at der ikke er anledning til at ændre en hel del i lovgivningen vedrørende beskæftigelse eller ledighedsunderstøttelse. Det har partiet vist i andre sammenhænge.

Lad mig så til slut sige, at hvis forslagsstillerne har ret i den gamle tese om, at arbejde adler, så må forfatteren til bemærkningerne til lovforslaget nærmest betegnes som en greve Danneskiold-Samsøe.

Dyremose (KF):

Også fra konservativ side finder vi, at der er uendelig mange ting i arbejdsløshedslovgivningen, som man kunne have grund til at se på. Det viser den afstemning, som vi nyligen har overstået her i folketingsalen. Men det er sandelig ikke forslag som det, der her er fremkommet fra fremskridtspartiet, der

giver os de store forhåbninger. Det hænder af og til, at fremskridtspartiet i erhvervspolitikken og i arbejdsmarkedspolitikken kommer med forslag, som vi kan støtte, og hver gang det sker, og hver gang de støtter nogle af vore forslag, kan man måske tro på, at forslagsstillerne mener det alvorligt, når man, som f. eks. hr. Askjær Jørgensen har gjort det for nylig, har gjort sig til talsmand for, at der skulle være et samarbejde mellem fremskridtspartiet på den ene side og venstre og konservative på den anden side. Men når man så læser dette lovforslag, og specielt når man læser dets bemærkninger, er det meget svært at se, på hvilket grundlag det skulle foregå, da disse tre partier på så vitale punkter står så langt fra hinanden, som dette forslag og så den arbejdsmarkedspolitik, som det konservative folkeparti står for, vidner om.

Dette forslag er simpelt hen noget af det, der gør det vanskeligt at tro på, at fremskridtspartiet mener det alvorligt, når det siger, det vil gøre en seriøs indsats i dansk politik. Dette forslag er et forsøg på at sætte sig selv helt ud på det politiske overdrev, at sætte sig selv uden for indflydelse. Man render fra ethvert ønske om at få et medansvar for udviklingen af det danske samfund.

Det er da også kendetegnende, at fremskridtspartiet selv kendetegner sit forslag i bemærkningerne ved på side 3 at sige: »Det er ikke »slavemarkeds-politik«.« Ja men hvorfor er man nødt til at sige det? Fordi man selv har dårlig samvittighed. Og på side 7 siger man: »Dette vil ikke være sadisme.« Hvorfor er man nødt til at sige det? Fordi man har dårlig samvittighed over at fremkomme med et forslag som dette overhovedet.

Man kunne sige mange ting om bemærkningerne, men der er egentlig ikke nogen særlig grund til at gøre det, når man har givet udtryk for sin generelle holdning til forslaget og afvist det så klart og markant, som jeg hermed har gjort på den konservative gruppes vegne.

Men jeg kunne godt tænke mig at tage en enkelt detalje op. Man siger ellers meget om, at man vil gavne erhvervslivet, men det fremgår af bemærkningerne på side 7, at en lang række opgaver, som skal løses af disse arbejdsløse, som møder op, er opgaver, som i dag bliver løst af det private erhvervsliv, og

[Dyremose]

som nu bliver flyttet over i offentlig regie. Det er altså i stik modstrid med den politik, man ellers siger man står for. Og hvis der skulle være tvivl om, hvorvidt det er en ubillig, skatteyderfinansieret, konkurrenceforvridende infiltration i erhvervslivet, hvem skal så afgøre den sag? Det skal såmænd socialministeren, der har eneansvaret. Jeg synes sandelig også, at socialministeren er den rette til at finde ud af, hvad der er konkurrenceforvridning i forhold til erhvervslivet.

Det er bare nogle få eksempler på, at forslaget ikke hænger sammen med den politik, man ellers siger man går ind for, men jeg kunne egentlig godt tænke mig afslutningsvis at spørge, siden der nu er så mange, der er medforlagsstillere – der er 11, der har lagt det frem –: betyder det, at de andre 9 i folketingsgruppen afviser dette forslag? Er dette en enig fremskridtsfolketingsgruppe, eller er bl. a. hr. Thorndahl, hr. Arentoft og hr. Tang Sørensen, der ellers taler meget om samarbejde med andre partier, i virkeligheden modstandere af dette tilbud fra det politiske overdrev?

Glistrup (FP):

I disse år er der ude over Danmark mange forfærdende udviklinger i gang. En af de mest afskrækkende angår de unge, der kommer ud af skolen, og som i socialdemokratiets samfund ikke kan finde nogen beskæftigelse, og som meget hurtigt vænner sig til en tilværelse, hvor de bare får støtte fra en offentlig kasse, altså A-kassen, eller hvor de nu får den fra. Man kommer slet ikke ind i en tilværelse, hvor man skal bestille noget, og det er simpelt hen nødvendigt både af hensyn til menneskelivet selv og af hensyn til samfundet. Det er ganske åbenbart, at de styrende partier ulykkeligvis her er kørt fast. Man kan som arbejdsministeren sige, at vi skal have en beskæftigelsesplan, men vi har jo haft så mange beskæftigelsesplaner, og værre og værre er det blevet, hver evig eneste gang vi har fået en beskæftigelsesplan. Man ser kun de lyse sider. Når en beskæftigelsesplan sætter 2.000 mennesker i arbejde, siger man: der er nu kommet 2.000 i arbejde, men man glemmer, at de skatter, der har skullet opkræves til det, har ført til, at der er 3.000, der er blevet ledige andre steder, fordi andre virksomheder er gået nedenunder og hjem. Derfor er den ulykkelige kendsgerning, at samtlige

socialdemokratiets beskæftigelsesplaner har ført til, at der er kommet mere arbejdsløshed, når vi ser nettovirkningen i samfundet, og det er særdeles ulykkeligt, at det er sket på den måde.

Inden for de rammer, som de bestående og regerende partier har kørt på ved augustforlig og septemberforlig osv. for at bekæmpe arbejdsløsheden, har det altså desværre vist sig, at det ikke kan lykkes. Det er derfor, man med hr. Dyremoses ord må bevæge sig ud på overdrevet og finde et andet grundlag at tænke disse ting igennem på end det, der ligger inden for de etablerede rammer, som jo desværre har vist sig at være ufyldstgørende og ikke har kunnet hjælpe. Det er det, dette er et bidrag til.

Så kommer arbejdsministeren og kalder det for et ydmygende almisseprincip, og hr. Jens Peter Jensen sætter yderligere trumf på ved at sige, at det er som i et feudalt samfund eller totalitært samfund. Det, hr. Jens Peter Jensen og arbejdsministeren har så meget imod, er, at folk skal møde på arbejde hver morgen for at få betaling for det, og at man først skal gøre sin pligt, før man får sin ret til at få dagpengene udbetalt. Bevares, det kan man godt kalde et ydmygende almisseprincip eller feudalt eller totalitært, men det er simpelt hen en nødvendighed, hvis vi skal få dette samfund op at køre igen. Vi må bare indstille os på, at vi skal have udført meget mere arbejde i dette samfund, og det foreliggende forslag er i hvert tilfælde det eneste, som giver løsningen på, hvordan man kan få det.

Hr. Dyremose ironiserede over, at vi tager afstand fra, at det skulle være et slavemarkedsforslag, og at det skulle være et sadistisk forslag. Det skyldes simpelt hen den offentlige debat, der har været om det, hvor man fra socialistisk folkepartis side har betegnet forslaget på denne måde. Derfor er det naturligt, at vi i bemærkningerne går ind på at diskutere, hvad vore modparter anfører.

Så spørger hr. Dyremose, om det er en enig fremskridtspartigruppe, der har besluttet at fremsætte dette forslag. Det er det ikke. Det er besluttet i fremskridtspartiets folketingsgruppe med 13 stemmer mod 6, at man skal fremsætte dette forslag. Det er altså et forslag, som er fremsat med henblik på, at man skal se at komme videre i diskussionen om den ulykkelige og menneskeødelæggende

[Glistrup]

arbejdsløshed, som nærmer sig en samfundskatastrofe, og som vil føre os ud i samfundskatastrofen, hvis ikke man begynder at tænke i noget andre baner end hidtil.

En af hr. Dyremoses andre indvendinger var, at han syntes, det var urimeligt, at den højeste instans, der skulle træffe afgørelse, var socialministeren. Fordi dette forslag er båret af en dyb social forståelse for de pågældende, har vi ment, at det må være et forslag, der henhører under socialministeriets virkeområde. Det afgørende er bare, at der findes et sted, hvor afgørelsen skal træffes, og den skal træffes et sted, hvor man har et ansvar over for folkettinget. Derfor skal det være i et ministerium. Vi mener altså, at dette forslag fremfor noget andet er dette århundredes sidste fjerdedels mest gennemgribende socialpolitiske foranstaltning, som kan tænkes, båret ud fra virkelig sociale hensyn til de mennesker, som det angår. Derfor mener vi, at socialministeriet er det rigtige organ.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Dette forslag er udtryk for den dybeste foragt for lønarbejderne i det danske samfund, ikke mindst foragt for de grupper, der har slidt og slæbt og skabt grundlaget for det samfund, som også jeg af og til kritiserer, men som dog er bedre end så mange andre samfund, jeg kender. Især de kommende efterlønsmodtagere vil sikkert se på dette forslag med en dybere foragt, end jeg kan give udtryk for.

Hvad er konsekvensen af dette forslag? Det er et tusindårsrige for alle, der ønsker en totalitær stat. En stat, der forlanger af sine slaver, at de møder op om morgenen og bliver indhegnet, og så kan de få penge, når de går hjem. Dette er et slaveforslag. Ser vi nærmere efter i forslaget, hvilke grupper det egentlig drejer sig om, så ser vi, at det først og fremmest er dem, der er ledige, og dernæst er det et stort udpluk af de offentligt ansatte.

Af bemærkningerne til forslaget fremgår det, at fremskridtspartiet mener:

»Først når man har sat sig grundigt ind i lovforslaget, kan man med sømmelighed deltage i drøftelsen af dette.«

Det har intet med sømmelighed at gøre, at et sådant forslag overhovedet kommer til behandling her i folkettinget.

Efter at have læst disse bemærkninger begyndte jeg at lede i bemærkningerne efter alle de ubesatte job, der jo måtte ligge et eller andet sted. Men jeg måtte lede forgæves, idet der kun var omtalt job i den offentlige sektor, godt nok på områder, hvor der mangler folk, det skal indrømmes, det er bl. a. folk, vi mangler inden for plejesektoren og sygesektoren. Men ved nærmere læsning viser det sig, at disse job egentlig ikke skal hvile på nogen uddannelse. De mennesker, der skal have disse job, foreslås sendt ud efter deres CPR-nummer.

Et andet sted står der i bemærkningerne, at arbejde adler. De, der har lagt arbejdskraft til dette forslag, er så i givet fald adelsmænd af en slags, jeg for længst troede var uddød. Den øverste adelsmand, som tydeligt spores i forslagens bemærkninger, og som vel er hovedadvokaten for nytænkningen, kan måske forestille sig, at det meningsfulde job at samle klemmer vil føre til adling. Andre kan vel næppe indse det, selv om man måske synes, at dette job var udmærket til dette forslags ordfører.

I dette forslag findes ingen nytænkning overhovedet. Der er tværtimod tale om gammelmandsliberal tankegang, der efter min mening fører til en stat med så stærkt fascistiske træk, at det nærmer sig det ord, man ikke må sige heroppefra. Men mønsteret ser ud til at passe. Den ene uge er det u-landene, der bare skal have lov til at sulte ihjel, den næste uge er det indvandrerne, man ikke kan dy sig for at svine til, og den tredje uge er det altså et slavemarked for lønarbejdere, man vil indføre. Jeg siger: velbekomme!

Bolvig (RV):

Hr. Kaj Poulsen sagde, at det var lystelig læsning, vi er præsenteret for her. Nej, det er ikke lystelig læsning – det er rystende læsning.

Jeg er meget enig med fru Lilli Gyldenkilde. Jeg synes, at vi har fået yderligere kendskab til fremskridtspartiets samfundssyn – netop som fru Lilli Gyldenkilde sagde – her i de senere måneder. Først skulle vi væk med al form for u-landsbistand. Så fik vi at vide af fremtrædende medlemmer af partiet, at vi blot skulle lade børnene i u-landene dø, det var ikke en sag, der kom os ved. Derefter skulle alle gæstearbejdere smides ud af vort

[Bolvig]

land, uanset hvad de havde præsteret for vort samfund.

Og nu har vi fået dette forslag, der er dybt arbejderfjendsk og dybt ydmygende. Det er ikke lystelig læsning, det er sørgelig læsning, og jeg synes, der er grund til at være dybt bekymret over, at så mange danske åbenbart fortsat kan støtte en bevægelse, der grotesk bærer navnet »fremskridt«.

Tyroll (VS):

Det kan selvfølgelig kun glæde mig, at der er så mange af de ordførere, der har været oppe indtil nu, som har kunnet se de fascistiske træk og lighedspunkterne hermed i den løsning, der er lagt op til i dette forslag fra fremskridtpartiets side.

Det bliver sagt af fremskridtpartiet, at det er nye tanker, at dette skulle være nytænkning. Det er det desværre ikke. Der er tale om, at disse løsninger har været fremme igen og igen i forbindelse med de kapitalistiske samfund. I forbindelse med den kriseudvikling, der har været, har man altid kunnet forvente, at sådanne forslag kom op et eller andet sted. Det har været helt klart også i den tidligere historie omkring fremskridtpartiet, at det selvfølgelig måtte blive fremskridtpartiet, der kom med et sådant forslag.

Der har jo været en række beskrivelser af indholdet af forslaget, så jeg skal ikke gå så meget ind i det, men selvfølgelig sige, at vi afviser det her reaktionære forslag med den hals- og håndsret, det ville give over de arbejdsløse, og med alle de angreb, der ligger på understøttelsen, lønarbejdernes kvalifikationer og faglige uddannelse og efterlønnen, i det hele taget at man skal give fri jagtret fra arbejdsgivernes side over for de arbejdsløse, lønarbejderne. Det er virkelig et reaktionært forslag, som ikke burde behandles.

Edith Holm (KrF):

Kristeligt folkeparti synes, at det er godt at få belyst arbejdsløsheden på alle områder, men lovforslaget er en total ændring i måden at se problematikken om arbejdsløshed og lediggang på. Begrundelsen, at lediggang giver problemer for både den enkelte og samfundet, kan vi tilslutte os, men forslaget i øvrigt vil kristeligt folkeparti klart tage afstand fra.

Alfred Hansen (DR):

Det er ikke ret ofte, jeg er i den situation, at jeg har svært ved at finde ord, som dækker de følelser, jeg har med hensyn til de forslag, der skal behandles, men jeg må nok sige, at jeg er kommet på en meget vanskelig opgave her.

Det første, jeg bemærker, er, at der er et meget stort persongalleri, som står som fadere til dette lovforslag, nemlig 11 i alt. Om det er udtryk for, at der kun er 11 i fremskridtpartiet, der støtter dette lovforslag, eller det er udtryk for, at man trods alt ikke vil opremse alle navnene på fremskridtpartiets medlemmer, kan jeg ikke vide, men jeg kunne da godt tænke mig at spørge ordføreren for fremskridtpartiet, om det virkelig er hele fremskridtpartiets gruppe, der står bag de intentioner og de holdninger, som er indeholdt i forslaget.

Det er ganske interessant, at fremskridtpartiet for en gangs skyld virkelig vil lægge magten over til det offentlige. Det er i virkeligheden et skulderklap til det offentlige, det er en tillids erklæring til det offentlige, som nu skal have hals- og håndsret over samtlige arbejdsløse i Danmark efter en eventuel vedtagelse af et sådant forslag, idet det er det offentlige, der skal afgøre, på hvilke tider af døgnet den arbejdsløse skal arbejde 8 timer for det offentlige, og skal tage stilling til, hvad de pågældende skal beskæftiges med.

Jeg vil gerne spørge fremskridtpartiet: hvem er det offentlige i denne sag? Er det arbejdsministeren, der skal føre dette lovforslag ud i livet og afgøre i hver enkelt situation, hvad den enkelte arbejdsløse skal beskæftiges med, eller er det kommunerne og amterne eller staten? Jeg vil gerne gå ind i en seriøs drøftelse af forslaget, men jeg tager meget, meget, meget skarpt afstand fra forslaget. Men hvis det nu skulle lykkes fremskridtpartiet ad åre at få vedtaget noget lignende, så synes jeg faktisk, det må være rart at vide, hvordan fremskridtpartiet har tænkt sig at realisere dette forslag.

Jeg kan være enig med fru Lilli Gyldenkilde i, at forslaget bør forkastes, men jeg vil løfte en pegefinger over for fru Lilli Gyldenkilde, når hun kalder dette forslag for udtryk for gammelliberalisme. Det er jo også blevet manet i jorden af hr. Tyroll, som har sagt, at der er fascistiske træk i det. Det vil nok være

[Alfred Hansen]

en noget dristig påstand at drage paralleller imellem et gammelliberalistisk og et fascistisk styre. Jeg har forstand på liberalisme, men jeg har ikke så megen forstand på fascisme og ønsker sådan set heller ikke at stifte nærmere bekendtskab med den. Jeg har indtryk af, at fru Lilli Gyldenkilde ikke ved så forfærdelig meget om liberalisme. Den står åbenbart for fru Lilli Gyldenkilde som noget afskyeligt. Jeg vil bede fru Lilli Gyldenkilde om ikke oftere at tage ordet »liberalisme« i sin mund, medmindre fru Lilli Gyldenkilde har sat sig ind i, hvad dette ord og meget fine begreb reelt dækker over. Dette har intet med liberalisme at gøre. Jeg er nok mere enig med hr. Tyroll i hans vurdering af forslaget.

Jeg tror, jeg med disse ord har givet udtryk for, at retsforbundet vil stemme imod lovforslaget, men ellers er det hermed sagt.

Voigt (FP):

Jeg tror vist ikke, jeg tager meget fejl, når jeg siger, at der var en lang række uvenlige bemærkninger til dette forslag, og der var også nogle forkerte bemærkninger.

En af de første kom fra arbejdsministeren, som sagde, at inden for en 6 måneders periode vil vi indføre 5 karensdage. Det er direkte forkert af arbejdsministeren at sige sådan noget. Det tyder på, at han ikke har læst bemærkningerne grundigt nok igennem. Det er luftet som en tanke, men hvis ministeren læser længere i bemærkningerne, vil han se, at det er noget, vi har valgt ikke at foreslå.

Arbejdsministeren er enig med os i, at arbejdsløsheden er uhyggeligt høj, og at det nærmer sig en samfundskatastrofe. Det har vi hørt fra socialdemokrater hele vejen op igennem i hvert fald slutningen af 1970'erne, men alligevel er arbejdsløsheden konstant vokset. Når der så kommer et forslag, der peger på en løsning – vi har aldrig påstået, det er den perfekte løsning; vi betragter det som et indlæg i debatten om, hvordan man afskaffer arbejdsløsheden – så synes jeg nok, det er urimeligt, at arbejdsministeren karakteriserer det på den måde. Ministeren og hans partifæller har på ingen måde været i stand til at løse det alvorlige samfundsproblem, som arbejdsministeren helt korrekt kaldte det, nemlig arbejdsløsheden.

Når arbejdsministeren siger, at det må være fremmed for en normal dansk tankegang, så ved jeg ikke, om man kan kalde arbejdsministeren normal, det må han jo gøre op med sig selv. I hvert fald er det opfattelsen rundt omkring, hvor vi har diskuteret dette forslag, at de normale danskere, vi har talt med, synes, at intentionerne i forslaget er ganske udmærkede.

Jeg kan være helt enig med hr. Kaj Poulsen, som siger, at folketingsmedlemmerne skulle tage og læse forslaget igennem og tage det med ud til møder. Det synes jeg er en positiv ting, det burde man virkelig gøre, prøve at tage en debat med folk ude omkring i landet. Så tror jeg nok, at hr. Kaj Poulsen ville komme til at ændre sin opfattelse ganske væsentligt.

Det er forkert, når hr. Kaj Poulsen siger, at man skal have indfødsret. Det står der overhovedet intet om i forslaget, det har vi overhovedet ikke nævnt. Vi siger kun: »som ikke har dansk arbejdstilladelse«.

Når hr. Jens Peter Jensen siger, at forslaget ikke huer ham, og at det er et udtryk for tidfyldende beskæftigelsesforanstaltninger, så kunne det jo være, at hr. Jens Peter Jensen for en gangs skyld skulle sætte sig lidt ind i de forhold, der hersker på arbejdsmarkedet. Det kunne være, at hr. Jens Peter Jensen kunne få lidt forståelse for, hvor alvorligt det er, at vi har arbejdsløshed her i Danmark. Jeg synes, at hr. Jens Peter Jensen skulle læse forslagens bemærkninger igennem endnu en gang rigtig grundigt, så tror jeg ikke, at han vil betragte det som direkte beskæftigelsesarbejde, men derimod som et sundt, inspirerende forslag til, hvordan man løser de nuværende alvorlige problemer.

Hr. Dyremose mente, at forslaget var ude på det politiske overdrev. Det har man jo ofte sagt om de fremskridtstanker, som de konservative så ad åre har taget til sig, har taget op af papirkurven og rettet lidt i, når fremskridtspartiets forslag var blevet kasseret. Vi var da helt på det rene med, at vi kunne risikere, at dette forslag ville blive udlagt, som om det var slavemarkedspolitik og sadisme. Sådan har man jo alle dage råbt efter fremskridtspartiet, hvis vi har fremsat nye tanker her i folketinget. Hr. Dyremose har helt uret, når han mener, at det skulle være et udtryk for vores dårlige samvittighed. Tværtimod er vi stolte i dag over, at vi

[Voigt]

så samvittighedsfuldt lægger et forslag på bordet, der kan afhjælpe den elendige arbejdsløshed, som det lige så elendige socialdemokrati har været hovedskurken i at skabe.

Fru Lilli Gyldenkilde sagde, at vi forlanger, at de arbejdsløse skal møde op. Nej, det står der ikke noget om. Tværtimod er dette forslag et udtryk for, at de nu får den personlige frihed igen. De skal møde op, hvis de vil have nogle penge, det er klart. Vi siger: gør din pligt og kræv din ret! For vi synes ikke, det er rimeligt, at folk skal lønnes af andre skatteborgere, når de ikke bestiller noget. Deri ligger der en væsentlig forskel. Det er helt forkert, når fru Lilli Gyldenkilde påstår, at der ikke er nytænkning i dette forslag. Det tror jeg vi vist alle sammen er enige om. Det er den rigtige løsning på arbejdsløshedsproblemerne, og løsninger har der hidtil ikke været fremlagt nogen af her på bordet. Tværtimod har fru Lilli Gyldenkilde medvirket til, at arbejdsløsheden er steget.

At hr. Bolvig mener, forslaget er arbejderfjendsk, gør mig selvfølgelig ked af det. Jeg mener ikke, det kan være arbejderfjendsk at give folk et stykke meningsfyldt arbejde. Man kan diskutere, hvad der er meningsfyldt, men under alle omstændigheder er det forsumpende at gå hjemme. Jeg synes, at udsendelsen i Søndagsmagasinet fra Hanstholm gav et udmærket billede af, at folk var tilfredse med at komme i arbejde. Selv det at få lov til at stå og slå en fiskekasse sammen var trods alt bedre end at gå ledig. Jeg tror virkelig, at de mennesker oppe i Hanstholm har læst dette forslag godt og grundigt igennem.

Det, hr. Tyroll sagde, var efter min opfattelse simpelt hen ganske enkelt noget psykotisk nonsens, som jeg overhovedet ikke vil kommentere, og . . .

Første næstformand (Enggaard):

Jeg vil påtale udtrykket.

Voigt (FP):

Ja, det er et udtryk, der er almindeligt anerkendt af den konservative gruppeformand, som har brugt det her i folketinget; det er ham, der har lanceret det. Men jeg skal selvfølgelig tage til efterretning, at der er forskel på fisk . . .

Første næstformand (Enggaard):

Man diskuterer ikke med formanden.

Voigt (FP):

Hr. Alfred Hansen spurgte igen, om det var hele gruppen, der stod bag dette forslag. Vi har længe vidst, at hr. Alfred Hansen ikke kan læse, nu har vi også fået konstateret, at han ikke kan høre, for hr. Glistrup gav meget klart udtryk for, hvordan det forhold var i fremskridtspartigruppen.

Må jeg afslutningsvis sige, at igennem tiderne er vi fremskridtsfolk blevet beskyldt for meget, men når først man har fået malet »fascist« og »nazist« og »reaktionær« under fodsålerne, så er der i og for sig ikke ret meget, der kan ryste én mere. Det er den slags ting, man ustandselig kører frem med, og som også er gået igen i denne debat. Når man ikke kan diskutere med os på sagligt grundlag, diskutere ud fra det, vi fremlægger, ud fra det, vi synes er rigtigt, og som vi mener er et udspil til at løse problemerne her i landet, så forfalder man til at råbe disse grimme ting efter os, selv om alle og enhver ved, at vi står for præcis det modsatte. Men vi retter ryggen og vandrer derudad, og vi håber, at det går med dette forslag, som det er gået med andre gode fremskridtsforslag: efterhånden som de forskellige partier bliver mere modne i deres indstilling til, hvordan man løser samfundsproblemerne, så vil dette forslag også vinde gehør, og jeg håber: især hos arbejdsministeren.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Det er ikke for at tage nogen polemik op med forslagsstillerne; der kan være forslag, som man simpelt hen ikke orker at diskutere.

Når jeg tager ordet her i anden omgang, så er det, fordi der er nogle mennesker, der har fået deres gode navn og rygte ødelagt ved hr. Voigts sidste bemærkninger. Det er de mennesker, der arbejder oppe i Hanstholm med at løse ungdommens arbejdsløshedsproblemer. De lever fuldt og helt op til de intentioner, der ligger bag den indsats, det danske samfund har sat i gang til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden, en indsats, som fremskridtspartiet altid har stemt imod. Det gælder også alle de lovforslag om bevilninger, der er afsat til kommunerne og amterne til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden.

[Arbejdsministeren]

den, og hvor man i Hanstholm, hvad der er helt i overensstemmelse med ordningens hensigt, er gået ud over de lovbestemte krav. Man har altså fra fremskridtspartiets side systematisk bekæmpet denne indsats. Der er ingen forbindelse – jeg understreger: ingen forbindelse – mellem det, der sker i Hanstholm, og det, forslaget forestiller sig at der skulle gennemføres på det danske arbejdsmarked.

Da menneskene fra Hanstholm ikke selv er til stede og kan rense sig, synes jeg, jeg var nødt til at sige dette.

Poulsgaard (FP):

Når man færdes herinde og hører den snak herinde, så spørger man sig selv: hvilken verden er det, jeg lever i? Det er ikke verden uden for Christiansborg, for dette forslag har jeg diskuteret de sidste 3 år ude omkring på møder, og alle steder siger de, at det er et godt forslag, hr. arbejdsminister. Prøv at tage andre briller på end de gamle! De duer ikke. Hvad har arbejdsministeren set med de briller? Han har sagt gang på gang: nu skal vi afskaffe arbejdsløsheden, nu har vi en beskæftigelsesplan. Men det går stik modsat: arbejdsløsheden er steget og steget.

Hr. arbejdsminister, jeg tror, vi kan blive enige om én ting. Vi forventer, at den skolelærer, der får sin løn for at undervise i skolen, møder på skolen. Jeg tror også, arbejdsministeren godt vil have, at hans kontordamer m/k møder ovre i arbejdsministeriet. Vi forventer, at folk gør en indsats for den løn, de får. Der er lige præcis én eneste gruppe af arbejdere, vi ikke forventer nogen som helst indsats fra, og det er de arbejdsløse. De må ikke gøre noget som helst. De skal blive hjemme på sofaen, og så skal de have lønnen tilsendt. Det er asocialt, så det batter. Det var da meget nemmere at sige til skolelærerne og alle de andre: bliv dog hjemme på sofaen! Så sender vi checken hjem til jer, hvorfor skal I ulejlige jer hen på arbejdspladsen? Det kan folk forstå. Hvad asocialt og hvad arbejderfjendsk er der i, at man siger: vil I have løn fra samfundet, så skal I også gøre en indsats til gavn for samfundet? Undskyld, jeg troede faktisk, at det var det, hele beskæftigelsesplanen gik ud på, at det var det, man ville fremme. Ellers er der noget, jeg har misforstået.

Jeg så ikke fjernsyn i går aftes, men jeg så lige overskrifterne, og derfor er det måske forkert, hvad jeg siger nu, og så beklager jeg det. Da sagde Broby-Johansen, så vidt det er blevet citeret for mig, at arbejde er ved at blive en forbandelse.

Vi skal ikke være blinde for, at vi fra 1. oktober næste år, altså 1981, kan tilbyde en mand og en kone, der begge hæver arbejdsløshedsunderstøttelse, at de sammenlagt kan hæve 180.000 kr. ved kasse 1. Det kan de fra 1. oktober, hr. arbejdsminister. Det nytter ikke, at ministeren ryster på hovedet. Der er altså noget dér, vi ikke må være blinde for. Hvad er det, vi tilbyder andre grupper i samfundet? 25.000–30.000 kr.

Hvis disse mennesker skulle møde og udføre et stykke arbejde for samfundet i 8 timer, så kunne det da godt være, at disse mennesker blev motiveret til selv at søge arbejde, selv at gøre en indsats for at få et stykke arbejde. Det kunne godt ske, at de blev motiveret til det, og arbejdsministeren kender dem jo – men det må man ikke sige, for så hetzer man mod de arbejdsløse; man må jo ingenting sige, man skal holde sin kæft og stemme på socialdemokratiet, så går det godt, men det skal altså bare siges – hr. Kaj Poulsen kender dem, og hr. Demnitz, som også er her i salen, en af dem, der har ødelagt så meget for dette land, at det er helt utroligt, med alle hans miljøforanstaltninger. I ved jo godt, at de findes. Det var egentlig godt, at jeg blev arbejdsløs, siger de, nu kan jeg gå derhjemme, og så får jeg en lille smule tilskud til huslejen og de alt for høje skatter og den slags ting. Dette forslag kan modvirke det, og det er jo det, der er intentionen i det. Når vi stadig væk, selv om vi har 230.000 arbejdsløse, har 27.000 pladser, der ikke kan besættes, så siger sund fornuft simpelt hen, at der er noget, der er rivravruskende galt.

Jeg gider slet ikke diskutere med fru Lilli Gyldenkilde, men det er jo også spildt. Hun vil forbyde, at vi behandler forslaget. Hvem var det, der sagde fascister? (*Lilli Gyldenkilde*: Det har jeg ikke sagt!). Fru Lilli Gyldenkilde sagde udtrykkeligt, at det var et forslag, der ikke burde behandles. Sådan sagde fru Lilli Gyldenkilde.

Til slut vil jeg gerne lige spørge hr. Svend Heiselberg, hvis han er her i salen, om hr. Jens Peter Jensen talte på en enig venstre-

[Poulsgaard]

gruppens vegne, for jeg har i hvert fald hørt visse andre venstremænd, der har givet udtryk for sympati for dette forslag.

(Kort bemærkning).

Alfred Hansen (DR):

Ja, nu er det jo et stykke tid siden, jeg begærede en kort bemærkning som en kommentar til indlægget af hr. Voigt, som stadig fastholder, at der var 13 i fremskridtspartiet, der ønskede dette forslag fremsat i folketinget. Jeg har interne informationer, som går på, at der rent faktisk kun var de 11, men jeg forstår, at hr. Voigt fortsat mener, at der var 13. Ville det være uforskammet af mig at bede hr. Voigt om at oplyse, hvem de to andre i fremskridtspartiets gruppe er, som ikke står som navngivne personer på dette forslag? Det synes jeg ville være ganske interessant.

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg skal først benytte lejligheden til at give hr. Alfred Hansen en invitation. Hr. Alfred Hansen viser stor interesse for, hvad vi snakker om og hvordan vi stemmer i fremskridtspartiets folketingsgruppe. Hr. Alfred Hansen er hjertelig velkommen til at overvære forhandlingerne, når vi diskuterer dette lovforslag og stemmer om det. Vi skal endda gøre os den ulempe, hvis hr. Alfred Hansen ønsker det, at sende bud til hr. Alfred Hansen, når vi har det på dagsordenen i vores folketingsgruppe. Det ville være dejligt, hvis hr. Alfred Hansen ville komme og diskutere det med os, for der er åbenbart en del på dette område, hr. Alfred Hansen trænger til at lære noget om.

Grunden til, at jeg har taget ordet, er, at hr. Dyremose mente, at dette forslag forhindrede, at der kunne være et samarbejde mellem venstre, det konservative folkeparti og fremskridtspartiet. Jeg synes, det er trist, hvis nytænkningen og den anden måde at anskue tingene på skal forhindre et samarbejde mellem ikke-socialistiske partier her i folketinget.

Vi har diskuteret dette forslag i fremskridtspartiets folketingsgruppe i nogle år, og i starten var jeg modstander af det. Men så gik jeg ud og diskuterede det med mange mennesker, jeg kender i samfundet, bl. a. mange af mine personlige venner fra de år, da jeg sad som medlem af det konservative folkepartis kredsbestyrelser osv. – en masse

af de mennesker er stadig væk mine personlige venner. Jeg har også diskuteret forslaget med mange mennesker i partiet venstre – Danmarks liberale parti, hedder det vist – såvel lønmodtagere som arbejdsgivere, folkepensionister og studerende. Jeg ved, at der er en bred opbakning i Danmarks befolkning bag dette forslag.

Hvis man først magter den opgave at lægge bort alle de tilvante tankebaner på dette område og så prøver at forestille sig situationen i samfundet, hvis der ikke var nogen lovgivning på området, så når man frem til, at det, der først og fremmest skal sikres, er den menneskeret, at alle skal have lov til at kunne udføre et stykke arbejde. Det er det, socialdemokratiet og LO forhindrer danske lønmodtagere i. Jeg kan ikke acceptere, at det ikke er en menneskeret at få lov til at gøre et stykke arbejde for den løn, man skal oppebære. Dette forslag drejer sig om, at borgerne i dette samfund skal have lov til at yde noget.

Hvor meget har vi ikke hørt om her, hvor deprimerende det er at skulle gå ledig, at ingen kan bruge én? Det vender dette forslag sig imod. Men det er da naturligt, at man i et parti som socialdemokratiet med den alderdom, der tynger dette parti, og de tilvante normer, man arbejder efter dér, stejler, når man ser et nytænkerparti; det er vi ikke forbavsedede over. Vi er naturligvis heller ikke forbavsedede over, at man stejler i socialdemokratiet, når der kommer et forslag, som giver LOs magt et grundskud. Efter det hidtidige system har folk af alle politiske observanser været tvunget til at betale for den socialdemokratiske valgmaskine, der ideligt tromler i dette samfund, og når vi så kommer med et lovforslag om, at man kan blive fritaget for at skulle bidrage den vej, er det da klart, at socialdemokratiet føler sig trængt og vil op på benene. Det er det sædvanlige trick, der anvendes – jeg tror, det var Kumbel, der formulerede det så smukt:

»En yndet form for polemik består i det probate trick at dutte folk en mening på, hvis vanvid alle kan forstå.«

[Askjær Jørgensen]

Jeg opfatter bemærkningerne fra socialdemokratiet i dag sådan, at man, fordi man ikke har ét eneste sagligt argument imod dette gode forslag, tyr til den sidste udvej: at forsøge at dutte os et vanvid på, hvis mening alle kan forstå. Men de, der står tilbage, afklædte, er det socialdemokrati, der nu i årtier ikke har været i stand til at løse beskæftigelsessituationen i dagens Danmark; der forsumper i titusindvis af danske unge, fordi socialdemokratiet har forhindret dem i at have et job.

Kaj Poulsen (S):

Jeg skal bare kort sige, at når argumenterne slipper op, er det normalt, at man i hvert fald i denne sal begynder at sige, at sådan siger mange mennesker, og det har vi nu hørt af et par talere fra fremskridtspartiet. Vi kunne selvfølgelig have læst direkte op af forslaget, så det ikke var nødvendigt for hr. Askjær Jørgensen at stå og fornægte, hvad der står i det. Jeg synes ikke, det er værd at debattere dette her yderligere.

Så jeg skal kort sige til hr. Poulsgaard, at hvis hr. Poulsgaard tror, at dette forslag går ud på at skaffe nogen arbejde, synes jeg ærligt talt, at hr. Poulsgaard skulle prøve at læse forslaget, for så vil der komme en helt anden argumentation frem. Det er let at gå op og argumentere for noget, man tror; nej, læs forslaget, som jeg gjorde i min indledning!

Nymann (FP):

Jeg er en af dem, der har været lidt tilbageholdende med at erkende dette forslags nødvendighed. Men man må spørge sig selv, om arbejdsløshed – især ungdomsarbejdsløshed – er en katastrofe for vort land eller det er ligegyldigt, og så erkender man, at arbejdsløshed er en katastrofe, ikke alene økonomisk, men også moralsk. Det er ødelæggende for deres tilværelse ikke at vide, hvad de skal, og hvad de kan bruges til.

Hvad er resultaterne af alle de tiltag, der har været alle steder fra? At det er gået værre og værre. Hvad skal man så gøre? Jeg kan ikke se, at vi har andre muligheder nu end at prøve på noget, man ved eller i alle tilfælde formoder har en virkning. Derfor er jeg gået ind for dette forslag; det mener jeg kan give en ændring. Skulle det vise sig at have dårlige virkninger, laver vi det om; det ved ingen

bedre end vi i denne sal. Men lad os nu prøve at komme i gang på en eller anden måde. Vi kan ikke få det værre, end det er; vi har kun chancer for en bedring.

Vi er alle imponerede og lykkelige over det, der foregår i Hanstholm – gid det må ske over det hele land! Men vi ved jo alle, at de efter al sandsynlighed løber tør for penge i løbet af få måneder eller et halvt år. I stedet for, at det breder sig som en steppebrand over landet, som vi alle håber, vil de køre fast, for hvor skal de få pengene fra? Som situationen er, og som lovgivningen er, kan det kun være et isoleret tilfælde, og derfor er der ingen mulighed for at få det til at brede sig over hele landet. Jeg mener, at vi med dette forslag har en mulighed for at komme i gang på landsplan, så det hjælper. Som det går, er det ødelæggende for vor økonomi, for menneskene, for arbejdspladserne, ja, for alt.

Dyremose (KF):

Det er kendetegnende for den litterære genre, der hedder bekendelseslitteratur, at de, der forfalder til den, som regel har haft en sørgelig skæbne og er kommet ud i ulykke, som de ikke selv kan overskue, og som de derfor skal forsøge at skrive og bekende sig igennem. Således også med hr. Askjær Jørgensen: hr. Askjær Jørgensen har tidligere været konservativ og er nu blevet fremskridtsmand. Det er trist. Hr. Askjær Jørgensen har tidligere været modstander af forslaget, men er nu blevet overbevist om det. Det er også trist. Så hr. Askjær Jørgensen adskiller sig ikke fra de andre bekendelseslitterater, der melder sig i den offentlige debat i denne tid: de har store problemer.

Hr. Glistrup karakteriserede dette forslag som det mest vidtgående i det sidste kvarte århundrede, hr. Voigt var stolt over at lægge forslaget på bordet, og hr. Poulsgaard sagde, at alle ude på møderne siger, at det er et rigtigt forslag. Den vigtigste konkrete oplysning, vi har fået i dag, er dog efter min mening hr. Glistrups oplysning om, at det var en delt fremskridtsgruppe med 13 stemmer mod 6, der besluttede at fremsætte forslaget, for det vil sige, at der stadig væk er 6 folketingsmedlemmer i fremskridtspartiet, som vi kan have lidt håb om vil styre fremskridtspartiet i retning af et mere fornuftigt og ansvarligt parti.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg takker hr. Dyremose, fordi han falder over mine bekendelser, men jeg kan sige til hr. Dyremose, at det ikke er mig, der har problemerne, for jeg er medforslagsstiller på et forslag, hvorefter dansk ungdom får beskæftigelse, og det har hr. Dyremose endnu ikke evnet. Hr. Dyremose er fortsat medansvarlig for, at danske unge skal gå uden job, så lang tid man bare står og laver grin med vores forslag. Jeg har ingen problemer; problemerne er hr. Dyremoses.

Glistrup (FP):

Under debatten er dette forslags ordning blevet sammenlignet med Hanstholmordningen, hvorefter arbejdsministeren har sagt, at det ikke svarer til det. Det er rigtigt, for der er to forskelle, nemlig for det første, at dette forslag går på alle i kommunen: unge og gamle, husmødre og studerende, ja, hvem som helst kan gøre brug af dette forslag, medens Hanstholmordningen jo i vidt omfang har taget sit udgangspunkt i, at det kun er de unge. De unge hjælpes også ved dette her, men det omfatter altså bare en større personkreds.

Det andet punkt, hvorpå det adskiller sig fra Hanstholmordningen, er derved, at det skal finansieres af statskassen, således at det problem, som man i øjeblikket har i Hanstholm, hvor man eventuelt må holde op med sit fremragende initiativ, er noget, som vil forsvinde, fordi der vil ske 100 pct. statsrefusion. Men ellers er det præcis det samme system: de, der i øjeblikket går hen på socialkontorerne og bliver mere og mere forsumpede og ødelagte, får via dette forslag ligesom via Hanstholmordningen virkelig en menneskelykkelig tilværelse.

Så har man sagt, at det er at give hals- og håndsret over de pågældende o. lign. Nej, det er fuldstændig forkert, for den enkelte har sin frihed til hver evig eneste dag at afgøre, om han vil gøre brug af det. Han kan gøre brug af det om mandagen og onsdagen og lade være om tirsdagen og torsdagen, hvis det passer ham, Han kan tage stilling dag for dag, og han kan møde, i hvilken kommune han vil; han kan rejse rundt i landet, ganske aldeles som han vil. Derfor er dette et forslag for fribårne mennesker. Det er noget, der

giver en gevaldig frihed til de mennesker, som det hjælper til at få en menneskeværdig tilværelse i stedet for den arbejdsløshedsgravelse, som desværre er følgen af den politik, den nuværende regering har ført.

Hr. Alfred Hansen spurgte konkret, hvem i fremskridtspartiets gruppe der gik ind for dette forslag. De elleve står jo på forslaget. Der er yderligere to, og disse to andre er fru Kirsten Jacobsen og hr. Tang Sørensen.

Poulsgaard (FP):

Når man betænker, med hvilken energi og ildhu vi behandler fuldstændig pjattede forslag, der kun er med til at besværliggøre livet for folk i Danmark, men som man kan bruge timer på, virker det endnu mere grelt, når vi som her behandler det vigtigste forslag i nyere tid, at høre socialdemokratiets ordfører, hr. Kaj Poulsen, sige: det gider jeg ikke beskæftige mig med. Jeg er sikker på, at hr. Kaj Poulsen ikke har læst alle bemærkningerne; han har måske læst et uddrag hist og pist, og så har han taget fat på noget andet. Det er jo det, der kendetegner denne sal: der er ikke én i denne sal, der har læst dette forslag, ud over forslagsstillerne.

Dette forslag har haft en meget, meget svær vej igennem folketingsgruppen. Til at begynde med var der kun 2-3 stykker, der gik ind for det, og så har vi på møder og under diskussioner igennem tre år siddet lørdag og søndag ude omkring i landet og endevendt det, hvorefter man er kommet til samme erkendelse som nu hr. Askjær Jørgensen og hr. Nymann. Vi sidder og diskuterer alt muligt ødelæggende for dette land, men hvis vi brugte nogle gruppemøder til at diskutere dette forslag seriøst og smed gamle vaner og fordomme over bord, er jeg ganske sikker på, at socialdemokratiet i løbet af kort tid ville komme til præcis den samme erkendelse, som flertallet i fremskridtspartiets folketingsgruppe er kommet til.

Hr. Dyremose, vil jeg gerne sige, skal ikke glæde sig for tidligt, for de seks, der mangler, de bliver også omvendt til sidst; de er bare lidt langsommere opfattende end vi andre; de er konservative endnu.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Enggaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om fri adgang til deltidsbeskæftigelse.

[Af Brixtofte (V) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 41. Fremsat 14/11 80).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Det foreliggende forslag er en uændret genfremsættelse af et forslag fra januar i år, og jeg kan derfor ganske henholde mig til, hvad jeg sagde herom den 18. marts.

Forslaget vedrører de ansatte dels i den offentlige sektor, dels på det private arbejdsmarked. Hvad de offentligt ansatte angår, skal jeg på finansministerens vegne fremhæve, hvad der også blev sagt, sidst forslaget var til behandling, at finansministeriet inden for bestående aktivitetsrammer altid stiller sig positivt over for forslag om oprettelse af nye stillinger, når anmodninger herom er begrundet med, at medarbejdere er overgået til deltidsbeskæftigelse.

For den kommunale sektors vedkommende vil jeg på samme måde på indenrigsministerens vegne fremhæve, at indenrigsministeriet i 1976 har udsendt en cirkulærskrivelse, hvori der blev givet udtryk for regeringens ønske om, at adgangen til deltidsbeskæftigelse blev fremmet inden for den kommunale sektor.

Imidlertid tilkommer det under alle omstændigheder amtsrådet eller kommunalbestyrelsen, som jo er ansvarlig for udførelsen af de kommunale opgaver, at beslutte, hvilken form for arbejdskraft der bør anvendes.

Hvad endelig angår den del af forslaget, som vedrører det private arbejdsmarked, er det stadig regeringens opfattelse, at et lovindgreb, der skal sikre opretholdelsen af individuelle aftaler om deltidsbeskæftigelse, uanset om de strider mod kollektive overenskomster på området, er et afgørende og ikke acceptabelt indgreb i hele overenskomstsyste- met, som regeringen ikke kan medvirke til. Dette synspunkt var der også et stort flertal for, sidste gang vi drøftede forslaget.

Den omstændighed, at vi nu, i modsætning til sidst vi talte om forslaget, befinder os lige foran overenskomstforhandlingerne på arbejdsmarkedet, betyder naturligvis, at vi finder det endnu mere uheldigt at lægge op til en folketingsbeslutning om disse spørgsmål.

Regeringen kan således ikke medvirke til forslagens gennemførelse.

Taanquist (S):

Når man læser bemærkningerne til det foreliggende forslag, kunne man tro, at det var et nyt forslag. Det er ikke tilfældet. Det er nøjagtig det samme forslag som det, vi har behandlet her for mindre end et år siden, og jeg har ikke andre bemærkninger til det, end jeg gjorde ved den lejlighed. Vi må fortsat afvise det.

Hans Jørgen Holm (V):

Der er ingen tvivl om, at der er et udbredt ønske om deltidsbeskæftigelse. En lang række undersøgelser bekræfter dette, og der er i bemærkningerne henvist til disse. Det er derfor forunderligt, at man fra regeringens og socialdemokratiets side vender sig så stærkt imod at sikre den enkelte lønmodtager en ret til deltidsbeskæftigelse. Jeg mener at erindre, at arbejdsministeren ved en tidligere lejlighed har argumenteret imod deltidsbeskæftigelse ved at sige, at så får arbejdsgiveren frisk arbejdskraft to gange daglig. Hvis min erindring skulle være ret, må jeg sige, det i sandhed er en fantastisk udtalelse, at de private arbejdsgivere skulle være så grumme i forhold til det offentlige som arbejdsgiver. Jeg er ikke sikker på, at alle organisationer vil skrive under på det. Men nu har arbejdsministeren lejlighed til at korrigere min hukommelse, hvis den skulle være fejl; og det skulle da glæde mig, hvis arbejdsministeren kan